Šolske potrebščine vseh vrst priporoča cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

Marija Tičar
trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 26
(nasproti „Zlate kaplje".

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za **obrtno-nadaljevalne šole.**
Cene nizke! Postrežba točna!

Politiški pregled.

* **Socializem v Nemčiji.** Te dni se vrši letni kongres socialistov v Nemčiji, in sicer na Saksonskem v Chemnitzu. Vodstvo stranke je objavilo bilanco, iz katere se da presoditi in izmeriti narast in napredek stranke, ki ga je dosegla v zadnjem času. Iz te bilance je razvidno, da ima stranka sedaj en miljon upisanih članov, ki plačujejo strankine pristojbine, ali stoinpetdesettisoč več nego lani. Izdaja 86 dnevnikov, izmed teh se jih tiska v lastnih tiskarnah 59. Ti dnevniki imajo skupno 1 in pol milijona naročnikov. Socialističnih občinskih starešin je okolo 10.000, poslancev v raznih nemških zborih je 224, v Reichstagu jih je 110. Dohodki stranke so znašali v tem letu 350.000 mark več nego v prejšnjem; znašajo skupno 1,700.000 mark. Ako se upošteva, da stranki pripadajo ali vsaj glasujejo za njo mnogi, ki v njej niso upisani potem šteje stranka število svojih pristašev na 4 miljone. Pač kolosalne številke! In te številke je rodilo podrobno delo, dobre organizacije. V tem oziru so res občudovanja vredni. In nabrali so za stranko 1,700.000 mark. Stranka, gmotno podprta, lahko dela in se razvija.

* **Učitelji za narodni sporazum.** Na skupnem zborovanju čeških in nemških učiteljev v Pragi se je sprejela soglasno resolucija za pravični narodnostni sporazum med Čehi in Nemci.

* **Koroški Nemci** so od dne do dne bolj predrzni. Koliko sitnosti in nadležnosti je treba prestati na koroških kolodvorih v mešanih krajih, ako se zahteva listek v slovenskem jeziku, to je že znana stvar. Od navadnih šikan je prišlo že večkrat do aretacije. Sedaj je tudi deželna zveza gostilničarjev sklenila z ozirom na množeče se slovenske vloge, da je le nemščina poslovni jezik. Za par Nemcev bi morala biti v vsakem kotu nemška šola, če pa se množi število vlog v slovenščini, ni treba sploh več nikogar, ki bi slovensko odgovarjal!

* **Zakonski načrt o uvedbi razredne loterije.** Med prvimi prilogami, ki jih vlada predloži parlamentu, se nahaja baje zakonski načrt o uvedbi razredne loterije. Ta loterija se uvede najbrže že prihodnje leto.

* **Naraščanje slovanskega življa na Pruskem.** Na eni strani pojemlje prusko kmetiško prebivalstvo, na drugi strani pa narašča na kmetih slovanski element. To naraščanje ima svoj vzrok v vednem pritoku inozemskih Poljakov in v vedno močnejšem prodiranju domačega poljskega prebivalstva, proti zapadu. V zadnjih letih je bilo na Pruskem legitimiranih inozemcev okolo 600.000, od katerih je bila polovica poljska. Na kmetiški stan je prišlo od te polovice čez 80 odstotkov. K tem je prišteti še nelegitimirane Poljake, katerih pa ni mogoče natančno ceniti. Kakor štatistika izpričuje, je število Poljakov v zadnjih 40 letih vedno naraščalo, tako v vladnem okraju potsdamskem z 1 odstotka na 12 odstotkov, v okraju frankobrodskem z enega odstotka na 9 odstotkov, v okraju stralsundskem z 0.1 odstotka na 8 odstotkov, v štetinkem okraju z 0.3 odstotka na 6 odstotkov v magdeburškem s 3 odstotkov na 21 odstotkov ter v lehniškem z 10 odstotkov na 22 odstotkov.

Kranjske vesti.

—r— **Kraljeva zahvala.** Tovariš Janko Leban je uglasbil nabožno pesem: »Gospodine, pomiluj!« za moški in za mešani zbor ter jo posvetil in poslal kralju srbskemu. Dne 14. t. m. mu je došlo z Dunaja priporočeno srbsko pismo, ki slove v sloven. prevodu tako: Srbsko kraljevsko poslanstvo. Št. 1503. Na Dunaju 29 avgusta 1912. Gospod, na prošnjo dvornega maršalata, a po nalogu Veličanstva kralja, je kraljevskemu poslanstvu čast, izjaviti Vam zahvalo na Vaši kompoziciji »Gospodine, pomiluj!«, ki ste jo izvolili posvetiti in poslati srbskemu Veličanstvu kralju mojemu vzvišenemu gospodarju! Izvolite, gospod, sprejeti uverjenje o mojem odličnem spoštovanju! Kralj. poslanik: (Podpis).

—r— **Umrla je** v soboto v Ljubljani v Krakovem št. 12 učiteljica Pavla Ženko, stara šele 24 let. Naj v miru počiva!

—r— **V imenik »Slomškove zveze«** so natlačili imena od vseh vetrov. Med člane je vpisana tudi učiteljica Vilma Beniger, ki ni plačevala še nikdar članarine temu društvu, sploh ga ni podpirala v nikakem oziru.

—r— **Zasluženo odlikovanje.** Z Dunaja poročajo, da je cesar podelil provizoričnemu učitelju na ljudski šoli na Viču, tov. Pavlu Kunovarju, srebrni zaslužni križec s krono, ker je v lastni življenski nevarnosti rešil sedem oseb iz smrtne nevarnosti. Učitelj Kunovar je ob znani nesreči dr. Cerka na Stolu rešil sedem dijakov v Prešernovo kočo in jim preskrbel pravočasno pomoč in rešitev iz gotove smrti. To odlikovanje je pač zasluženo. Čestitamo!

—r— **Ljudsko šolstvo.** Kočevski okrajni šolski svet je imenoval dosedanjo suplentinjo v Mokronogu Rozo Gosak za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Št. Rupertu. — Novomeški okrajni šolski svet je imenoval bivšega provizoričnega učitelja v Vrhu Albina Lajovica za prov. učitelja in voditelja na dvorazrednici v Ambrusu, absolv. učit. kandidatinjo Melito Šivic za provizorično učiteljico in voditeljico na enorazrednici v Selu pri Šumbergu in bivšo učiteljico v Brusnicah Pavlo Zurc za provizorično učiteljico na trirazrednici v Stopičah. — Kranjski deželni šolski svet je pripustil izprašano učit. suplentinjo Frančiško Rihtaršič k brezplačni šolski praksi na ljudski šoli v Srednji vasi pri Bohinju. Kranjski deželni šolski svet je sistemiziral na dekliški osemrazrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani 13. učno mesto. — Kočevski okr. šolski svet je imenoval namesto obolele učiteljice Julije Lakner-Jonke v Travi za suplentinjo obs. učit. kand. Ljudmilo Peternel. — Kranjski deželni šolski svet je sporazumno z deželnim odborom odredil, da se ustanovi enorazrednica v Podgori, politiški okraj Kamnik, ter opusti istočasno zasilna šola v Zlatem polju. V šolski okoliš te enorazrednice spadajo sledeče vasi občine Zlato polje: Brezovica, Zlato polje, Mala Lašina, Obrje, Podgora, Preserje in Trnovče. — Za provizoričnega učitelja na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je imenovan Ant. Dragan. — Za provizorični učiteljici na dekliški šoli pri sv. Jakobu sta imenovani Karolina Kleč in J. Monetti. — Lanske provizorične učne osebe ostanejo na svojih mestih.

Štajerske vesti.

—š— **Čebelarska razstava** »Slovenskega čebelarskega društva za Spodnje Štajersko« se je otvorila v nedeljo ob 9. uri dopoldne na Lanovžu pri Celju. Prva skupina na vrtu na prostem nam kaže žive čebele in panje raznih sistemov kakor Sträulijeve, Gerstungove itd. Druga skupina kaže razno čebelarsko orodje. Tretja skupina obsega čebelne pridelke, kakor med, satovje, vosek, razno medeno pecivo itd. Četrta skupina kaže razne umetne izdelke, kakor umetno satovje, likere, medena vina, okraske iz voska in drugo. V peti skupini pa najdemo razne učne pripomočke, razne čebelarske knjige, časopise fotografije čebelnjakov, načrte za čebelnjake, posamezne kemične sestavine, ki se nahajajo v medu itd. — Na razstavi so točili medico in je bilo na razpolago tudi medeno pecivo. Razstava je bila dobro obiskana od vseh slojev. Zatvoritev razstave je bila v četrtek, 19. sept., ob 3. uri popoldne. Po razstavi so se razdelila tudi odlikovanja in darila ter je bilo razpečavanje še nerazprodanih razstavljenih predmetov. Darila so bila sledeča: 35 srebrnih društvenih kolajn, 7 državnih kolajn, 6 kolajn Kmetijske družbe; denarnih daril vkup je bilo 500 K in darila zasebnikov. Razstavni prostor je bil lično opremljen in okrašen z zelenjem. V dneh razstave so bila na vsporedu razna poučna predavanja, poset slovenske kmetijske šole v Šent Juriju ob Juž. železnici in druge raznoterosti.

—š— **Strašenje otrok** z bavbavom, črnim možem in enakimi neumnostmi ni le vzgojno nedopustno, marveč rodi mnogokrat hude nesreče. Tako se sedaj potako prestrašil, da ga je napadla božjast vedno strašili s »črnim možem«; te dni je otrok nekaj zagrešil, in da uide palici, je zbežal na cesto. V istem hipu je šel mimo hiše dimnikar, ki se ga je otrok tako prestrašel, da ga je napadla božjast in je kmalu nato umrl. Svarite starše!

—š— **Šesttedenski gospodinjski tečaj** za dekleta na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob Južni železnici se prične letos dne 22. septembra.

Goriške vesti.

—g— **Ljudska univerza v Gorici.** Letos se bodo vršila predavanja pod okriljem »Narodne Prosvete« v velikem štilu. Bil je v resnici že zadnji čas. Italijani so ponosni na svojo »Universitá del Popolo«, ki se je že udomačila med njimi in nudi v vsakem oziru res nekaj dobrega; a na drugi strani je slovenski inteligent predaval pred tako skromnim številom poslušalcev, da mu je minila vsa volja do — nepotrebnega truda. Pričakujemo z vso gotovostjo, da »Ljudska univerza« letos uspe. Imena predavateljev in predmeti, katere so izbrali, nam bodo v dokaz za to našo trditev. Predavanja se bodo vršila v sledečem redu: Dr. Fran Ilešič, predsednik »Slovenske Matice« — O vprašanju malega naroda; dr. Josip Silovič, rektor zagrebške univerze — Pabirci po starom hrvatskom kaznenom pravu; dr. Iv. Lah, glavni urednik »Dneva« - O slovenskem kulturnem razvoju; dr. Ferdo pl. Sisić, profesor zagrebške univerze in poslanec sabora — Hrvatsko-madjarski odnosi od leta 1790.—1873. dr. Boris Zarnik, privatni docent na univerzi in načelnik zoološkega inštituta v Würzburgu — O bistvu življenja; dr. Alojzij Gradnik, c. kr. sodnik v Gorici — Psihologija mase; dr. Bogumil Vošnjak, privatni docent vseučilišča v Zagrebu — Početki moderne demokracije; Vladimir Knaflič, odvetniški kandidat v Gorici — O sodobni izobrazbi; dr. Anton Dermota, odvetnik v Gorici — Reformacija, revolucija in evolucija; dr. Ernest Miler, profesor zagrebške univerze — Glavne škole u kriminalnoj znanosti; Ferdinand Seidl, c. kr. profesor v Gorici — Geološki izprehodi po goriški okolici; dr. Karl Ozvald, c. kr. profesor v Gorici — Bistvo in vzgojni pomen sugestije.

—g— **Umrl je** v noči na ponedeljek ob 3.30 gospod Štefan Križnič, vpokojeni ravnatelj goriškega ženskega učiteljišča. Pokojnik je imel naslov vladnega svetnika ter je bil dlje časa član deželnega šolskega sveta. Dosegel je starost 66 let.

Tržaške vesti.

—t— **Otvoritev otroškega vrtca** v sv. Mariji Magdaleni zgornji pri Trstu se je vršila v nedeljo, 15. septembra ob veliki udeležbi domačinov. Magdalenska podružnica C. M. družbe si je že od prvega početka postavila nalogo ustanoviti v tem ogroženem predmestju otroški vrtec v lastni stavbi, ki bi pozneje — razširjena in prizidana — lahko služila tudi prvemu ljudskošolskemu pouku. In le vztrajnosti ter podjetnemu duhu podružniškega odbora se je zahvaliti, da stoji danes lična hišica, namenjena slovenski deci, na zelenem bregu magdalenskega predmestja. Stavba z zemljiščem vred stane krog dvajsettisoč kron, ki jih je preskrbela tekom **treh** let svojega obstanka večjidel podružnica sama. Hvala njenim odbornikom in možem, ki so odboru dajali krepko pomoč! Imena gospodov dež. poslanca Miklavca, trgovca Greg. Zidarja, krčmarja Kreševiča, posestnika Štekarja, Benedikta Godine, Trošta itd. ne izginejo iz spomina hvaležnih Magdalenčanov. Pozabiti pa tudi ne smemo, da je bil naš tovariš, učit. Vojteh Stubel, prejšnji predsednik in sedanji tajnik magdalenske podružnice, najdelavnejši med delavci. Čast mu, storil je svojo dolžnost! — Ob otvoritvi vrtca sta govorila podružniški predsednik Bened. Godina in odbornik Fabris na uprav ganljiv način. Sklepčno besedo je imel drž. poslanec dr. Rybař, ki je v poljudnem tonu razložil pomen in važnost šolske vzgoje v domačem jeziku. Iz njegovega govora smo pa tudi posneli, da je vodstvo tržaškega političnega društva že skoro obupalo nad Marija Magdalenskim predmestjem in da je naravnost presenečeno, da se je to predmestje na nepričakovan način **oglasilo z dejanjem za slovensko stvar, iz lastne moči.** Vsa čast zavednim narodnim delavcem v tem predmestju; a ti, vrtec, cveti in rasti!

Ali ste že pridobili našem listu novega naročnika?

Splošni vestnik.

Ročni zapisniki so izšli. Opozarjamo cenjene tovariše in tovarišice, da jim je cena za 20 vin. višja, kakor je označena na naslovnem listu.

Zaradi veronauka neusposobljen. Socialnodemokraški list »Pravo Lidu« poroča, da je sin socialnodemokraškega urednika Dunderja v Žižkovem v Pragi končal prvi razred ljudske šole. Ker pa je bil otrok prijavljen kot brez konfesije, ni dobil v veronauku nikakega reda. Sedaj je dobil oče sporočilo od okrajnega šolskega sveta, da njegov sin duševno ni usposobljen, da bi mogel prestopiti v drugi razred, ker nima reda v veronauku, in da potemtakem ni zrel za drugi razred.

Protialkoholni kongres v Solnogradu se vrši v dneh 21. do 24. t. m. Nastopijo razni govorniki. Govoril bo tudi znani ljubljanski župnik Jan. Kalan.

Jadranska razstava na Dunaju. Za to razstavo je dovolilo dunajsko mesto podpore 50.000 K; izplača se podpora pri otvoritvi razstave.

Židovsko novo leto se je pričelo 11. t. m. po redu je to 5693. leto.

SUKNO in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša **Prokop Skorkovský in sin** v Humpolcu na Češkem. Vzorci na željo franko. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke. **ZEFIRE**

Listnica uredništva.

V Trst: Odgovor »Edinosti« in drugo priobčimo prihodnjič.

Razglas.

Št. 68.

Na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani, in sicer: na strokovnih nadaljevalnicah za mehanskotehniške obrti, za stavbne obrti, za umetne in oblačilne obrti, končno na splošni obrtni nadaljevalnici se prične šolsko leto 1912/3 v **četrtek dne 3. oktobra 1912.**

Vpisavalo se bode:

a) za strokovno nadaljevalnico mehanskotehniških obrti v vodstveni pisarni I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici;

b) za strokovno nadaljevalnico stavbnih obrti v vodstveni pisarni II. mestne deške ljudske šole na Cojzovi cesti;

c) za moški oddelek strokovne nadaljevalnice umetnih in oblačilnih obrti v vodstveni pisarni IV. mestne deške ljudske šole na Prulah;

č) za ženski oddelek strokovne nadaljevalnice umetnih in oblačilnih obrti v vodstveni pisarni mestne nemške deške ljudske šole na Erjavčevi cesti št. 21 (pritličje);

d) za splošno obrtno nadaljevalnico v vodstveni pisarni III. mestne deške ljudske šole na Erjavčevi cesti št. 21 (II nadstropje) **povsod v četrtek, petek in soboto dne 26., 27., in 28., septembra od šestih do sedmih zvečer in pa v nedeljo, dne 29. septembra dopoldne.**

Sprejemali se bodo vajenci in vajenke. Vajenci in vajenke, ki vstopijo v šolo na novo, se morajo pri vpisu izkazati z odpustnicami ljudske šole; vajenci in vajenke, ki so obrtno šolo že pohajali (a) pa s svojim zadnjim izpričevalom.

Šolski odbor obrtno nadaljevalne šole
v Ljubljani, dne 12. septembra 1912.
Načelnik:
Dr. Ivan Tavčar l. r.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Kranjsko.

Št 1090.

Na pomožni šoli za manj nadarjene otroke je vsled razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 2. septembra t. l. pod št 6281 v stalno popolnitev razpisano nanovo ustanovljeno učno mesto, s katerim je poleg običajnih zakonitih prejemkov ljudskega učiteljstva združena še mesečna remuneracija 40 (štirideset) kron.

Poleg vsposobljenostnega izpričevala za ljudske šole se zahteva tudi še dokazilo o dovršenem tečaju za vzgajanje učiteljev, oziroma učiteljic za poučevanje abnormalnih otrok.

S potrebnimi dokazili opremljene prošnje je pri c. kr. mestnem šolskem svetu predpisanim potom vlagati **do 9. oktobra 1912.** l.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dne 9. septembra 1912.
Predsednik:
dr. Ivan Tavčar l. r.

Št. 1042.

Na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je vsled razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 20 avgusta 1912, št. 5912, **stalno** popolniti na novo ustanovljeno službeno mesto učitelja, združeno z zakonitimi prejemki ljudskega učiteljstva.

Prosilcem za omenjeno službo je njih pravilno opremljene prošnje po predpisani službeni poti vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem **najkasneje do 6. oktobra 1912.**

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dne 6. septembra 1912.
Predsednik:
dr. Ivan Tavčar l. r.